OLIMPIADA *LECTURA CA ABILITATE DE VIAȚĂ*
etapa județeană, 7 decembrie 2013
Nivelul 1 – clasele a V-a și a VI-a

Înainte de a răspunde la cerințele formulate, citește cu atenție următoarele precizări:

- Toate subiectele sunt obligatorii.
- În cazul subiectelor care presupun încadrarea într-o limită de rânduri, vei numerota fiecare rând pe care îl vei scrie.
- Textul care depășește limita maximă de rânduri, în cazul în care aceasta este precizată, nu va fi luat în considerare.
- Timpul de lucru este de 3 ore.

Citește cu atenție fiecare text de la cele trei subiecte, apoi cerințele și răspunde la fiecare dintre acestea.

SUBIECTUL I **30 de puncte**

BĂTRÂNUL DIN LUNĂ

de Grace Lin

(fragment)

Peste mări și țări, de-a lungul Râului de Jad[1], se afla cândva un munte negru ca tăciunele, care străpungea înaltul cerului ca un dinte zdravăn de oțel. Sătenii îi spuneau Muntele Neroditor, fiindcă nu creștea fir de iarbă pe el, iar animalele și păsările nu poposeau niciodată pe culmea lui.

La răscrucea dintre Muntele Neroditor și Râul de Jad, înghesuit într-un cotlon, se afla un sat nevoiaș, învăluit în umbre cafenii. Satul apărea șters și palid din pricina pământului sărac și arid care-l împresura. Pentru a se alege cu recolte de orez de pe urma ținutului îndărătnic, sătenii erau nevoiți să-l ude necontenit. Zi de zi, oamenii se umpleau de noroi, aplecându-se la fiecare pas pentru a sădi cele trebuincioase. Pământul muncit era împrăștiat pretutindeni, uscat de soarele dogoritor pe hainele, părul și casele oamenilor. Cu timpul, întregul sat fu învăluit de o pâclă brun-cenușie, asemenea noroiului uscat.

Una dintre casele din sat era atât de mică, încât scândurile de lemn ce-i serveau drept pereți, și care erau ținute laolaltă doar de acoperiș, păreau un mănunchi de chibrituri legate cu o sfoară. Înăuntru abia încăpeau trei oameni strânși în jurul mesei – mare noroc, căci întocmai atâția locuiau acolo. Printre ei și o fetiță pe nume Minli.

Mili nu era nici pământie și nici ștearsă ca restul sătenilor. Fetița avea părul negru lucios și obrăjori rozalii, ochi scânteietori mereu însetați de aventură și un surâs ager care îi lumina chipul. Când îi băgau de seamă firea veselă și neastâmpărată, oamenii scuturau din cap spunându-i că numele – care însemna „gând sprinten” – i se potrivea chiar bine. „Prea bine”, ofta mama ei, Minli având obiceiul de a fi iute nu doar la minte, ci și la faptă.

Ma ofta adesea, gemea mâhnită și se încrunta de fiecare dată când dădea cu ochii de hainele lor aspre, de casa prăpădită și de masa lor sărăcăcioasă. Minli nu-și amintea vreun moment în care Ma să nu ofteze; tocmai de aceea fetița își dorea deseori să fi avut un nume care să însemne „aur” sau „noroc”. Asta pentru că Minli și părinții ei erau la fel de săraci precum întregul sat și pământul din împrejurimi. Reușeau cu greu să strângă orezul pentru traiul zilnic, iar singurii bănuți din casă erau două monede vechi de aramă, păstrate într-un bol albastru de orez, pe care era desenat un iepure alb. Erau bolul și monedele lui Minli, pe care fetița le primise când era bebeluș, și pe care le avea prin preajmă de când se știa. […]

În fiecare dimineață, înainte de răsăritul soarelui, Minli, cu mama și tatăl ei se duceau la câmp. Era vremea semănatului, așa că munca era cu mult mai istovitoare. Noroiul gros li se lipea

[1] jad s.n. - piatră semiprețioasă, de culoare albă-verzuie până la verde închis, cu luciu sticlos, folosită la confecționarea unor obiecte de artă.

de tălpi, ca un clei, iar ei trudeau sădind fiecare sămânță cu mâna. Când le ajungea soarele deasupra capului, lui Minli îi tremurau deja genunchii de oboseală. Fetița ura noroiul gros și moale care se întindea pe mâini și pe față; și de multe ori, mai-mai să se oprească din muncă de-atâta supărare și oboseală. Dar privindu-și părinții care, aduși de spate, lucrau răbdători pământul, își înghițea nemulțumirile și trudea mai departe.

De cum scăpăta soarele pe cer, Ma și Ba o trimiteau acasă pe Minli, să pregătească cina și să-și tragă sufletul, în timp ce ei continuau să muncească în noroiul gros. Părinții fetei ajungeau acasă doar după ce soarele dispărea de mult de pe cer.

Odată ajunsă acasă, Minli se spăla pe față, pe mâini și pe picioare, însă chiar și după ce apa din lighean se făcea maro, tot mai simțea noroiul acoperind-o din cap până în picioare. Mâinile și picioarele o dureau așa de tare, încât se mișca greoi, ca un crab bătrân care se târăște pe stânci.

Privindu-și imaginea oglindită în apa tulbure, surprinse pe chipul ei figura încruntată a mamei sale.

„Ma are dreptate”, își zise Minli. „Vai de norocul nostru! În fiecare zi, Ba și Ma muncesc de dimineață până la căderea nopții și tot nu avem nimic. Ce n-aș da să le pot schimba soarta.”

Chiar în acea clipă, Minli auzi un murmur stins, cu totul și cu totul neobișnuit, ca un cântec coborât din ceruri. Curioasă, deschise ușa și privi afară.

Și acolo, pe poteca din fața casei, dădu cu ochii de un necunoscut mic de statură care șoptea:

— Peștișor auriu, zicea încet, de parcă încerca să-l convingă să înoate, adu noroc în casa ta.

Minli și sătenii îl priveau mirați cum își împingea cotiga[2].

Deși satul se afla pe malul unui râu, trecuseră mulți ani de când cineva nu mai zărise un peștișor auriu. Peștii din Râul de Jad erau cenușii și maronii, asemenea satului. Cotiga bărbatului cu peștișorul auriu era plină-ochi de boluri cu pești strălucitori care sclipeau ca nestematele.

Șoapta blândă a bărbatului o atrase pe Minli, așa cum e atrasă molia de lumina unui lampion.

— Cum poate un peștișor auriu să aducă noroc în casă? întrebă ea.

Negustorul de peștișori ridică privirea spre ea; apusul de soare din spatele lui îl făcea să strălucească în nuanțe de roșu și galben aprins.

— Nu știi? întrebă el. Un peștișor auriu înseamnă aur din belșug. Un bol cu un peștișor auriu înseamnă o casă plină de aur și jad.

Și cum cerceta Minli cu ochii ei negri și ageri bolurile bărbatului, un pește de un portocaliu intens îi întoarse privirea cu ochii negri lucioși. Apoi iute, atât de iute, încât nici nu-și dădu bine seama ce face, fetița năvăli în casă și înșfăcă cele două monede de aramă din bolul de orez cu iepuraș.

— Îl cumpăr pe acesta, zise Minli, arătând spre peștișorul de foc, cu ochi și aripioare negre, care-i căzuse cu tronc.

Ceilalți copii din sat o priviră cu ciudă, în timp ce oamenii mari dădură din cap a dojană.

— Minli, îi spuse un vecin, nu te încrede în vorbele lui amăgitoare. Un peștișor auriu nu-ți va aduce noroc și bogății. Mai bine ți-ai păstra banii.

Însă fetița nu se lăsă descurajată și întinse negustorului cele două monede de aramă. Aceasta o privi zâmbind. Luă o monedă, ridică bolul cu peștișorul ales de ea și i-l dădu lui Minli.

— Fie ca peștișorul să-ți aducă mult noroc, îi ură el. Și, după o plecăciune scurtă în fața sătenilor, își luă tălpășița din sat, cu teleagă cu tot. În doar câteva clipe se făcu nevăzut în umbra Muntelui Neroditor, iar dacă nu ar fi fost să țină Minli în brațe bolul cu peștișorul auriu, cu toții ar fi crezut că întâmplarea fusese doar un vis.

Însă peștișorul auriu era cât se poate de adevărat, iar când părinții ei s-au întors acasă de la câmp, pentru cină, nu au fost deloc bucuroși să afle pe ce își cheltuise Minli banii.

— Cum ai putut să-ți dai bănuții pe el? o întrebă Ma, trântind castroanele de orez pe masă. Pe așa ceva de nefolositor? Și când te gândești că acum trebuie să-l hrănim și pe el! De-abia ne ajunge nouă orezul.

[2] cotiga s. f. – căruță mică folosită la transportarea încărcăturilor ușoare.

— O să-mi împart porția de orez cu el, răspunse Minli fără să stea pe gânduri. Negustorul de peștișori aurii a zis că ne va aduce noroc și bogăție în casă

— Noroc?! întrebă Ma revoltată. Ai cheltuit jumătate din banii pe care-i aveam în casă!

— Nevastă, zise Ba cu voce domoală, erau bănuții lui Minli. E dreptul ei să-i folosească după plac. Odată și odată banii trebuiau cheltuiți. La ce bun niște monede într-un bol?

— Mai bine decât un pește într-un bol, fără îndoială, replică scurt mama fetiței.

— Cine știe, zise Ba, poate într-adevăr ne va aduce noroc și bogății în casă.

— Altă poveste, zise Ma privind cu amărăciune la orezul fiert din castron. E nevoie de mai mult decât un peștișor auriu ca să ni se umple casa de bogății.

— Cum ar fi? întrebă Minli. Ce putem face ca să avem parte de noroc și bogăție?

(traducere de Alexandra Columban)

A. (4 puncte: 1 punct pentru fiecare răspuns corect)
Scrie, pe foaia de concurs, litera corespunzătoare răspunsului corect.

1. Cine sunt Ma și Ba?
a. bunicii lui Minli;
b. frații lui Minli;
c. părinții lui Minli;
d. prietenii lui Minli.

2. Din ce cauză oftează des mama lui Minli?
a. este nemulțumită de condițiile în care trăiește;
b. este nemulțumită fiindcă trebuie să meargă zilnic la câmp;
c. este supărată fiindcă Minli a cumpărat un peștișor auriu;
d. este supărată fiindcă fiica ei este diferită de ceilalți copii din sat.

3. Din ce motiv copiii din sat o privesc cu ciudă pe Minli?
a. fiindcă fata s-a întors de la câmp;
b. fiindcă fata își permite să cumpere un peștișor auriu;
c. fiindcă fata este diferită de ei;
d. fiindcă fata vorbește cu negustorul de pești.

4. Ce reiese din secvența: „În doar câteva clipe se făcu nevăzut în umbra Muntelui Neroditor, iar dacă nu ar fi fost să țină Minli în brațe bolul cu peștișorul auriu, cu toții ar fi crezut că întâmplarea fusese doar un vis”?
a. că negustorul a fost o iluzie;
b. că negustorul a plecat foarte repede;
c. că Minli a visat;
d. că Minli și sătenii au visat.

B. (4 puncte: 0,5 p. pentru fiecare idee plasată corect)
Stabilește ordinea logică și temporală a următoarele idei principale ale textului, apoi notează pe foaia de concurs doar cifrele corespunzătoare acestora, într-o casetă similară celei de mai jos:

1. Mama lui Minli este supărată fiindcă fiica ei a cheltuit din banii pe care îi avea.
2. Minli cumpără un bol cu un peștișor auriu.
3. Minli locuiește într-un sat nevoiaș.
4. Minli merge zilnic cu familia ei la câmp.

5. Minli vede pe poteca din fața casei un necunoscut.
6. Minli zărește un pește de un portocaliu intens.
7. Negustorul îi spune peștișorului să aducă noroc în casa lui.
8. Negustorul îi urează fetei ca peștișorul să-i aducă noroc.

C. (12 puncte: 3 puncte pentru răspunsul corect la fiecare din cerințe)
Răspunde, pe foaia de concurs, la fiecare din următoarele cerințe:
1. Precizează de ce Minli ia decizia de a cumpăra un bol cu un peștișor auriu.
2. Indică un aspect care ar putea sugera că negustorul a fost un vrăjitor.
3. Explică de ce părinții lui Minli lucrau răbdători pământul, nefiind tentați să abandoneze munca.
4. Prezintă, în cel mult 6 rânduri, modul în care Ma și Ba se raportează la faptul că Minli a cumpărat peștișorul.

D. (10 puncte)
Din fragmentul dat ai aflat câte ceva despre felul de a fi al lui Minli.
Redactează un text de cel mult 15 rânduri în care să prezinți două trăsături ale fetei, pe care le apreciezi, ilustrându-le cu situații din text.

SUBIECTUL al II-lea 20 de puncte

BRIOȘE RUDOLF

INGREDIENTE
Pentru aluat
200 g de unt, tăiat cubulețe
200 g de ciocolată, ruptă în pătrățele
200 g de zahăr brun
2 ouă mari, bătute
1 pliculeț cu zahăr vanilat
250 g de făină amestecată cu ½ linguriță praf de copt
Pentru glazură
200 g de ciocolată, ruptă în bucățele
100 ml de smântână pentru gătit, la temperatura camerei
50 g de zahăr pudră
Pentru reni
12 nasturi de ciocolată
24 de nasturi de ciocolată albă
12 bombonele roșii
covrigei, tăiați cu grijă pe orizontală

Mod de preparare
1. Încinge cuptorul la 160ºC. Tapetează o tavă de brioșe cu hârtie specială. Topește într-o crăticioară pe foc mic untul, ciocolata și zahărul, împreună cu 100 ml de apă, amestecând ocazional. Lasă totul deoparte să se răcească, în timp ce cântărești restul ingredientelor.
2. Adaugă zahărul vanilat peste ouă, apoi înglobează-le în amestecul de ciocolată. Pună făina într-un bol mare și mixează bine până o încorporezi. Umple formele de brioșe cu aluatul format și dă-le la cuptor pe raftul de jos, timp de 20-22 de minute. Lasă-le să se răcească.
3. Pentru glazură, topește ciocolata la bain-marie[3], apoi stinge focul, adaugă smântâna pentru gătit și zahărul pudră. Amestecă-le bine și unge fiecare brioșă.

[3] Bain-marie este o tehnică de gătit de origine franceză și constă în plasarea unui vas (oala, cratiță, castron etc.) cu mâncare în altul mai mare ce conține apa fierbinte, care înconjoară mâncarea cu căldura sa. Bucatele pot fi gătite astfel atât în cuptor, cât și pe aragaz. Această tehnică a fost concepută pentru felurile de mâncare delicate care nu trebuie să se ardă sau să se prindă.

4. Așază câte un nasture de ciocolată în mijlocul fiecărei brioșe, apoi câte doi nasturi de ciocolată albă, care vor fi ochii. Folosește puțină glazură pentru a lipi bomboana roșie pe nasturele de ciocolată. Apoi, folosind din nou glazură, fă două puncte pe nasturii albi. Lipește bucățele de covrigei pentru a forma coarnele și gura. Aceste brioșe se pot păstra într-un recipient etanș până la trei zile.
5. Valori nutriționale per brioșă: 494 kilocalorii, 5 g proteine, 29 g grăsimi, 17 g grăsimi saturate, 54 g carbohidrați, 2 g fibre, 41 g zahăr, 0,5 g sare.

A. (10 puncte: 2 puncte pentru fiecare răspuns corect)
Formulează, sub formă de enunțuri, răspunsuri la fiecare din următoarele cerințe:
1. Numește ingredientul pomenit în rețetă care nu se află însă în lista ingredientelor.
2. Precizează ce caracteristică are un recipient etanș.
3. Menționează câte kilocalorii și câte grame de carbohidrați conțin toate brioșele pregătite din cantitățile date.
4. Explică, în cel mult 5 rânduri, cum vei topi ciocolata pentru glazură.
5. De ce crezi că brioșele se numesc Rudolf? Formulează răspunsul într-un text de cel mult 5 rânduri.

B. (10 puncte)
Care este părerea ta despre obiceiul de a pregăti dulciuri în casă? Redactează răspunsul tău într-un text de cel mult 10 rânduri.

SUBIECTUL al III-lea 10 puncte

Privește caricatura de mai jos.

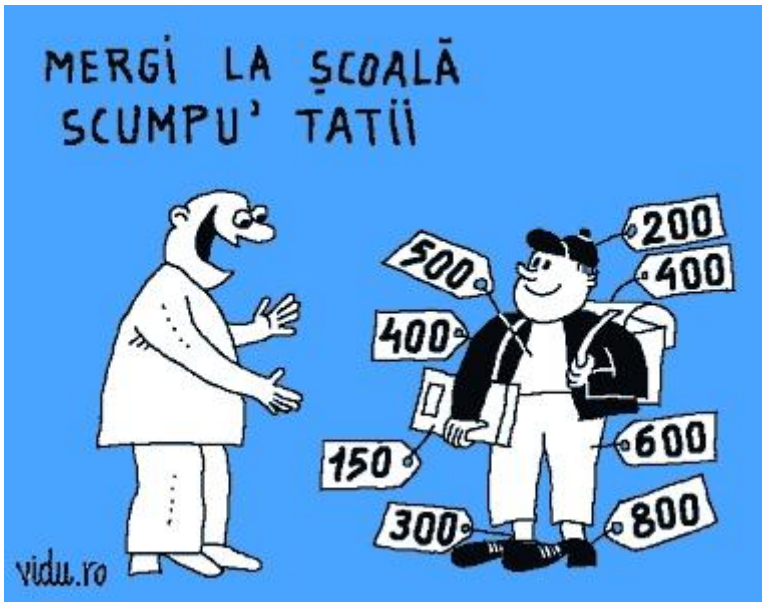

Caricatura a fost preluată de pe site-ul www.vidu.ro.

Formulează, sub formă de enunțuri, răspunsuri la fiecare din următoarele cerințe, raportându-te la caricatura de mai sus:
1. Precizează ce semnificație au numerele din jurul copilului.
2. Prezintă, într-un text de cel mult 15 rânduri, efectul pe care îl are absența semnelor de punctuație din replica tatălui asupra mesajului caricaturii.